

2019 kevään yhteiskokous ja työpaja

Paikka: Kansalliskirjaston Fabianian auditorio, Yliopistokatu 1, 2. krs

Aika: 13.2.2019 klo 10-15

Etäyhteys: https://connect.funet.fi/kk_kuvailu

Osallistujat: Noin 40

Muistiinpanot: Marja-Liisa Seppälä

HUPNET

tunnus: hupnet107730

salasana: jaana64parka

Ohjelma:

10.00-10.45 **Päätöksenteko- ja jalkautusprosessin läpikäynti** (tiedoksi ja toimeksi): (Nina Hyvönen)

- *Muistiinpanot*
 - *Jalkautusprosessia pitää kuvailuryhmissä vielä mieltää lisää kuvailun (muutoksen) merkityksen välittämiseksi kirjastonjohtajille ja rahoittajille.*
 - *Kuvailuryhmien jäsenten seuraavassa rekrytoinnissa on huomioitava edustavuus suhteessa eri kuvailujärjestelmiin.*
 - *Metatiedon järjestelmäriippuvuus ei ole ongelma, jos se ei vaaranna metatiedon yhteentoimivuutta.*
 - *Koha-tuotannossa on 4 tietokantaa mukana. Pääpaino on kokoelmanhallinnassa, ei metatiedossa.*
 - *Koulutustarpeet kuvailun muutokseen liittyen: yleiset kirjastot toivovat lisää perus-RDA-koulutusta.*
 - *Kuvailuohjeistukset olisi saatava ajantasalle nopeammin. Kuvailuohjeet olisi hyvä löytyä yhdestä osoitteesta. Linkityksiä ohjeesta toiseen voisi lisätä.*

10.45-11.15 RDA-linjaukset (tiedoksi ja toimeksi): (Marja-Liisa Seppälä)

- **Linjausprosessin kertaus** ja linjaussivujen esittely
- **Paikan ja ajanjakson** soveltamisprofiiliehtotusten käsittely
- *Muistiinpanot*
 - *kuvailun asiantuntijaryhmät lähtevät työstämään uuden RDA:n linjauksia toukokuussa*
 - *Kuvailustandardiryhmän puheenjohtaja vierailee ryhmässä tarpeen mukaan*
 - *marraskuussa seuraava kuvailuryhmien yhteiskokous?*
 - *tavoite: vuoden 2019 loppuun mennessä mahdollisimman paljon linjauksia ja soveltamisprofiileita valmiina*
 - *soveltamisprofiili: lista keskeisistä elementeistä, joita halutaan käytettävän; "pikaohje" sääntötekstiin*
 - *pohdittava, mistä aiheista tarpeen tehdä soveltamisprofiileja*
 - *paikan ja ajanjakson kuvailun soveltamisprofiilit ehdotuksina mahdollisista soveltamisprofiileista (kts. yllä), kuvailuryhmien toivotaan tutustuvan näihin ja kommentoivan näitä mahdollisimman pian*

11.15-11.30 Ryhmien viestintäfoorumin esittely ja käyttöönotto (Nina)

- *Muistiinpanot*
 - *Keskustelufoorumi: <https://foorumi.kivi.fi/c/kuvailuryhmat>*
 - *Voisi käynnistää keskustelun esimerkiksi tänään keskustelluista asioista: testiaiheena soveltamisprofiilien ehdottaminen*

11.30-12.30 Lounas (omakustanteinen)

12.30-13.30 Kansallisen kuvailukatteen varmistaminen osana kuvailun toimintaympäristöä (työryhmätyöskentelynä, 5 työryhmän vetäjinä puheenjohtajat)

- Miten varmistetaan, että keskeinen aineisto (esim. tutkimuksen ohessa tuotettava aineisto) tulisi kuvailtua kirjastojen bibliografisessa verkostossa (Tarja vetäjänä)
- Mistä kansallisbibliografia huolehtii (Marja-Liisa vetäjänä):
- Myös pitkäaikaissäilytys olisi huomioitava (Sirpa vetäjänä)
- Mikä on kuvailuryhmien rooli tässä yhteistyössä (Nina vetäjänä)
- Myös muu kuin aineiston (auktoriteettitietueiden tuottaminen) kuvailukatteen varmistaminen, esim. teoksen, ekspressiot, toimijoiden kuvailu (Jaakko vetäjänä)
- Yhteenveto (15 min)
- *Muistiinpanot*
 - *Miten varmistetaan, että keskeinen aineisto (esim. tutkimuksen ohessa tuotettava aineisto) tulisi kuvailtua kirjastojen bibliografisessa verkostossa?*
 - *Mitä keskeinen aineisto on*
 - *Mitä tarkoitetaan bibliografisella verkostolla*
 - *Tärkeää, että jokainen organisaatio kuvailee oman organisaationsa aineistonsa*
 - *Kustantajan tuottaman metatietoa olisi hyödynnettävä enemmän*
 - *Julkaisuarkistoissa olevaa metatietoa pitäisi olla helpompaa hyödyntää kuvailussa*
 - *Automaattisesti tuotettu metatieto tulossa*
 - *Mistä kansallisbibliografia huolehtii*
 - *aineistot ja kb:*
 - *suomalainen julkaisutuotanto, kulttuuraineistolaki määrittelee raamit minimille*
 - *kuvailuun myös harmaata aineistoa*
 - *verkkoaineistolla on pitkät rästit*

- ei kuvailla netissä olevia pienaineistoja tai pienpainatteita
- miten kb saisi tiedon kaikista aineistoista?
- julkaisuarkistoaineisto olisi hyvä saada kb:hen
- pitäisikö kb:llä olla rikkaampi kuvailutaso?
- kate linjattu tärkeäksi: hyvä saada edes jotain metatietoa
- automaattisesti tuotettavan metatiedon määrää lisätään mm. niihin aineistoon, joita ei ole mahdollista kuvailla käsin ollenkaan
- koordinoituvastuu, mallioppilas kuvailusääntöjen noudattamisessa, uusien kuvailukäytänteiden pilotointi
- kansainvälinen yhteistyö: tehdäänkö miten kattavasti vielä ulkofennicaa, linkit eri maiden kansallisbibliografioiden välillä olisi kiva, mutta tunnisteet ja prosessit kesken
- Unescon julkaisutilaston tuottaminen
- Myös pitkäaikaissäilytys olisi huomioitava: *DIAT*
 - Mitä kuvailijan olisi huomioitava PASista
 - PAS-tunnisteet merkittävä kuvailuun
 - Keksitetty hallinnointi tuottaa parempaa PAS-metatietoa
 - Hallinnollisen metatiedon pitäisi tulla automaattisesti
 - Dokumentointi toimenpiteistä olisi tallennettava yhtenäisesti
 - Onko paperisen dokumentin säilyttämiseen tarvetta: on vähiten haavoittuva formaatti
 - Myös alkuperäinen dokumentti oltava tutkimuksen käytettävissä
 - PAS-työjakoa on selvitettävä: KK:n tehtävänä kansallinen ohjeistus ja pysyvä tunniste
 - Pitää saada pysyvä PAS-rahoitus
 - Kuka päättää mitä pitkäaikaissäilytetään
- Mikä on kuvailuryhmien rooli tässä yhteistyössä
 - Ryhmät toimivat tällä hetkellä hyvin
 - Monet näkökulmat ovat hyviä, näkökulmien yhteentuoaminen näissä työpajoissa myös hyvä asia
 - Asiakasnäkökulman huomioinen tärkeää
 - Yhteistyön merkitys korostuu jatkossa
 - Toimijakuvailupalvelun periaatteita on hyvä selkeyttää jatkossa
 - Järjestelmien ylläpitötyön lisäksi alettava puhua metatiedon ylläpidosta
- Myös muu kuin aineiston (auktoriteettitietueiden tuottaminen) kuvailukatteen varmistaminen, esim. teosten, ekspressioiden ja toimijoiden kuvailu
 - AMK- ja yleisten kirjastojen näkökulmasta toimijoiden, teosten, ekspressioiden jne. kuvailu tuntuu vieraalta ajatukselta (oletuksena KK-vetoisuus – toisaalta maakuntakirjastoissa on tietämystä paikalliskulttuurista)
 - OA-aineistojen toimijoiden kuvailu, varsinkin jos koko aineisto muutenkin luettelolomatonta
 - Metadatan epätasaisuus paljastuu esimerkiksi Finna-hakujen sekavuutena
 - Miten saada Asterin henkilöauktoriteetit linkitetyn datan piiriin samaan tapaan kuin ovat yhteisönimet (datan avaaminen Fintossa)?
 - Tarveperusteinen eteneminen auktorisoinnin laajentamisessa
 - Kuvailutyökalujen kehittäminen: lomakkeet auktoriteettien tekemistä varten à la Artiva et YSE
 - Tarvitaanko auktoriteettitietueita, jos aineisto on kokoteksti-indeksoitu? Suhde muuhun annotointiin?
 - Finnan hakutulokset nyt manifestaatioita, kun pitäisi pyrkiä ennemmin teosten näyttämiseen – manifestaatiotiedot olisivat ennemminkin teosten ja niiden ekspressioiden saatavuuden takia
 - Tarve analyysityökaluille teosten, ekspressioiden ja manifestaatioiden keskinäisen määrän tarkaksi selvittämiseksi
 - Digitointi voi vaikuttaa paperiaineiston pitkäaikaissäilytykseen ja paperiaineiston haettavuuden tarpeellisuuteen
 - Ulkoisten lähteiden käyttö esimerkiksi teostietueiden luomisessa (esim. elokuvien osalta Elonet ja IMDb)
- Etäryhmän mietinnät:
 - Kansallisbibliografian tehtävänä säilyttää ja rikastaa metatietoja
 - PAS: digiointi ja tekijänoikeudet keskeisiä
 - E-aineistojen tietueiden poistaminen aineistoista, jotka eivät ole saatavilla?
 - Paikkaehdotukset: ehdotuksia ei aina ehditä tekemään
 - Auktorisointityö on keskeistä kansalliskirjaston työtä
 - Tiedonkulku kuvailun asiantuntijaryhmistä kirjastoihin nyt luultavasti tehokkaampaa niissä kirjastoissa, joista on ryhmässä edustajia. Tiedonkulun tasapuolisuus riippumatta siitä, kuuluuko ko. kirjaston henkilöstön jäsenä ryhmään.

13.30-13.45 Kahvitauko

13.45-14.45 Käytännön kuvailutyöhön liittyvien asioiden käsittelyä ja niistä sopimista (yleiskeskustelu ja konsensus): konkreettiset esimerkit etukäteen jakoon

- [Ajanilmaisemisen](#) käytännöt (Mirja Anttila alustajana)
- Teosauktoriteetit: mm. teoslinkitysten siirtäminen teoskuvailuihin (Jaakko Tuohiniemi alustajana) ([esityksen diat](#))
- Kiinteämittaisten kenttien kyselyn vastausten käsittely ja jatkojalostaminen (taustaksi [tiivistelmä tuloksista](#), esityksen [diat](#)) (Satu Niininen alustajana)
- Translitterointilinjaukset (Katerina Sornova alustajana) ([Translitterointi.pdf](#))
- *Muistiinpanot.*
 - *Ajanilmaiseminen:*
 - Mitään numeerisia ajanmääriä ei ole toistaiseksi auktorisoitu
 - Kirjastoilta ehdotus numeeristen ajanmäärien auktorisoinnista
 - Sisku ei kannata FAST-sanaston käyttöä, mutta kannattaa aikamääreiden auktorisointia
 - Yksi mahdollista noudattaa ISO 8601 -standardia, jolloin ei auktorisoida aikamääreitä, vaatii Finnaan aikajanan käyttöä hauissa, vaatii ISO-standardin soveltamisen tutkimisen
 - Keskustelua tarvitaan hakujärjestelmien kanssa
 - Sisku jatkaa asian käsittelyä
 - *Teosauktoriteetit:*
 - Teosten välisten viittausten sijoittaminen teosauktoriteettitietueisiin selkeyttää aineistojen välisiä suhteita ja on kevyempää kuin viittausten toistaminen useassa samaa teosta koskevassa bibliografisessa tietueessa
 - Teostietueiden tekemistä olisi edistettävä ja Asteri-yhteistyötä avattava aiempaa useammalle organisaatiolle
 - Teosten minimitaso kuvailukin voisi olla riittävä aluksi
 - *Kiinteämittaiset kentät:*

- *Millä foorumilla kyselyn tuloksia voisi esitellä? Yleinen raportti olisi hyvä julkaista pian*
- *Mikä ryhmä lähtisi kehittämään kuvailuohjeistusta?*
- *Miten hyödynnettäisiin kiinteämittaisia kenttiä paremmin mm. uusissa kirjastojärjestelmissä? Yhteistyötä järjestelmäkehittäjien kanssa tarvitaan, miten kiinteämittaiset kentät vaikuttava tiedonhakuun*
- *Translitterointi:*
 - *Miten ruotsinkieliset kirjastot suhtautuvat kansallisten translitterointisääntöjen noudattamiseen? täytyy ratkaista erikseen*
 - *Pidetään hankalana kansallisen säännön käyttöä toimijoissa ja kansainvälisen säännön käyttöä aineistossa*
 - *Kuka tekee lopullisen päätöksen? Mikä on kansallisten ryhmien vastuu?*
 - *Yleisesti halutaan yksi yhteinen ratkaisu translitteroinnissa*
 - *Poimituissa tietueissa translitterointi noudattaa sitä*
 - *Alkukielinen muoto olisi oltava kuvailussa mukana aina*
 - *Suomessa olisi hyvä käyttää kansallisia sääntöjä*
 - *Pienryhmä tekee linjauksen asiasta*
 - *DL tämän vuoden aikana: RDA:n saatava jokin linjaus*

14.45-15.00 Yhteenveto

- Seuraava työpaja pidetään marraskuussa 2019